

97617966-1	27/04/2026	ישראל היום! - כותרת	עמוד 25	1	7.51x32.68
------------	------------	---------------------	---------	---	------------

בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790

זל טוב, הרצל. אז מה אתה אומר? :

אריאל פלדשטיין

מזל טוב, הרצל. אז מה אתה אומר?

השנה אנו מציינים 166 שנה להולדתו של תאודור הרצל. כמו בכל יום עצמאות, טקס הדלקת המשואות התקיים בסמוך לקברו. אילו היתה לנו אפשרות, היינו פונים אליו ושואלים: "תשטוף את העפר מן העיניים, בנימין זאב, שים יד על הלב ותגיד לי - ככה ראית? ככה חזית? ככה רצית?". הוא היה מתבונן במדינת ישראל בת ה־78, חושב לרגע ומשיב. עצם קיומה של מדינת יהודים בארץ ישראל היה מרגש אותו עד מאוד. הרעיון שעליו חלם, ובכוח חזונו ביקש להפוך למציאות, קרם עור וגידים. לאחר שהתרגשות היתה שוככת, היה שואל אותנו: "האם קראתם את ספרי 'אלטנוילנד'? שהיה עברו רך ותוכנית ומדריך להקמת מדינה. הוא היה עובר בין סעיפיו ומתבונן בביצוע. ההתפתחות המדעית של מדינת ישראל והפיכתה למובילת קדמה, טכנולוגיה והייטק היתה מעוררת בו השתאות. המדע הישראלי פרץ גבולות, וכיום מדענים ומדעניות ישראלים הם שם דבר בעולם. בזכות המדע התפתחה הרפואה, התיקודמה החקלאות, והטכנולוגיה שינתה את פני החברה. הוא היה נפעם ממגוון תחומי התרבות, הסגנונות והקורלות. במדינת ישראל מציגים את שייקספיר בעברית וגם את צ'כוב, לצד ספרות ומחזאות מקורית בשפה שהוא עצמו לא האמין שניתן יהיה לקנות באמצעותה כרטיס לרכבת.

מדינה אפשר להקים פעם אחת, אבל היכולת להוביל אותה, לשמור על אחדותה ולנווט את דרכה היא מבחן שמנהיגות נדרשת לעמוד בו - בכל דור מחדש

ראשו היה מסתחרר מבליל הריחות והטעמים, ומסע קולינרי בשוק מחנה יהודה היה מוכיח לו עד כמה התיקחנו מן המציאות שראה כאן. מדינת ישראל הפכה לביתו של העם היהודי, ולעיתים גם למקלטו. אמנם הרצל לא סבר שהמדינה תזדקק לצבא, אך היה מתרגש מאיכות הלוחמים והלוחמות, מעוצמת הצבא ומרוח ההקרבה שהפכה חלק בלתי נפרד ממנו. אולם לצד ההישגים היו גם שאלות קשות. הקמת מדינת יהודים נועדה להיות פתרון לאנטישמיות. העובדה שהיא לא נעלמה, ואף קיבלה ביטויים חדשים, היתה מאכזבת אותו. האנטישמיות של ימינו שזורת בתוכה גם מרכיבים "אנטי־ישראליים", ולאחר אירועי 7 באוקטובר צפים ועולים רעיונות ישנים וחדשים שמערערים על עצם הלגיטימיות של קיום המדינה. גם מצבם של יהודי התפוצות, הנאלצים להתמודד עם פחד, הסתרה ולעיתים אף אלימות, היה מטריד אותו. אך מעל לכל, הוא היה מביט בנו ושואל: לאן אתם מנווטים את הספינה? עקרון היסוד שעליו ביסס את רעיונו היה פשוט וברור - "עם אנהנו, עם אחד".

כיצד קרה שבתוך פחות מ־100 שנים אנו מתקשים לשמור עליו? הוא היה פונה אל מנהיגינו ודורש מהם לשים בצד מחלוקות, להניח לאגו ולשאת באחריות. בעיניו, מנהיגות לא היתה סיסמה, אלא דוגמה אישית, אחריות והקרבה. ואולי זו השאלה האמיתית שהרצל היה מותיר ביידינו: לא רק אם הצלחנו להגשים את חזונו, אלא אם אנו מסוגלים לשמור עליו. כי מדינה אפשר להקים פעם אחת, אבל היכולת להוביל אותה, לשמור על אחי דותה ולנווט את דרכה היא מבחן שמנהיגות נדרשת לעמוד בו - בכל דור מחדש, ובייחוד ברגעים שבהם נבחנת דרכה של אומה.

פרופ' אריאל פלדשטיין הוא היסטוריון בחוג ללימודי ארץ ישראל ולארכיאולוגיה באוניברסיטת אריאל